

EDUMEDIAtest

ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

σχετικά με την Παιδεία στα Μέσα και
τον Ψηφιακό Γραμματισμό στην Εκπαίδευση
με βάση τα αποτελέσματα
του έργου EduMediaTest

EKOME
National Centre
of Audiovisual Media
and Communication

Το έργο EduMediaTest χρηματοδοτείται μερικώς από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Συστάσεις

σχετικά με την Παιδεία στα Μέσα και τον Ψηφιακό Γραμματισμό στην Εκπαίδευση με βάση τα αποτελέσματα του έργου EduMediaTest (Grant Agreement No. Connect /2019/4222166)

Το EduMediaTest είναι ένα διαδικτυακό ερωτηματολόγιο που παρέχει μια αρχική αξιολόγηση των δεξιοτήτων της Παιδείας στα Μέσα των μαθητών ηλικίας 14 έως 18 ετών, ενώ ταυτόχρονα συμβάλλει στη βελτίωση των δεξιοτήτων τους στα Μέσα, με βάση τα αποτελέσματα που προκύπτουν από τη χρήση δωρεάν, ελεύθερου εκπαιδευτικού υλικού (Media Literacy Kit). Το ερωτηματολόγιο αξιολογεί τις δεξιότητες Γραμματισμού στα Μέσα σε έξι διαστάσεις: Γλώσσα, Τεχνολογία, Παραγωγή και Διάδοση, Ιδεολογία, Πρόσληψη και Αισθητική (Ferrés and Piscitelli, 2012). Οι ερωτήσεις του EduMediaTest επικεντρώνονται στον τρόπο με τον οποίο οι μαθητές αλληλεπιδρούν με τα Ραδιοτηλεοπτικά Μέσα και τα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης, ενώ παράλληλα αξιολογούν την κριτική και αισθητική τους προσέγγιση όταν λαμβάνουν μηνύματα από τα Μέσα, την ικανότητά τους να εκφράζονται μέσω της τεχνολογίας και την ανάπτυξη προσωπικής ανεξαρτησίας όταν δημιουργούν οι ίδιοι πρωτογενές υλικό κατά την επαφή τους με τα Μέσα.

Τα αποτελέσματα που προκύπτουν από το ερωτηματολόγιο του EduMediaTest δεν είναι ατομικά, αλλά αποτελούν ανάλυση των δεξιοτήτων και των γνώσεων ολόκληρης της σχολικής ομάδας όσον αφορά τον Γραμματισμό στα Μέσα. Στόχος των ερωτήσεων είναι η διάγνωση των γνωστικών και τεχνικών δεξιοτήτων των μαθητών που σχετίζονται με τις έξι Διαστάσεις, η οποία στη συνέχεια θα οδηγήσει στη χρήση ενός ειδικά σχεδιασμένου εκπαιδευτικού υλικού σύμφωνα με την κρίση του εκπαιδευτικού.

Το EduMediaTest έχει αναπτυχθεί κατά τη διάρκεια της περιόδου 2020-2021 στο πλαίσιο της προπαρασκευαστικής δράσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Media Literacy for All (Grant agreement no. Connect/2019/4244166), με εταίρους από επτά χώρες, ανάμεσα στους οποίους πανεπιστημιακούς εμπειρογνώμονες, ρυθμιστικές αρχές των Μέσων Ενημέρωσης και ιδρύματα Εκπαίδευσης στα Μέσα από την Καταλονία, Κροατία, Γαλλία, Ελλάδα, Ιρλανδία, Πορτογαλία και Σλοβακία. Συντονιστής του έργου είναι η Καταλανική Αρχή για τα Οπτικοακουστικά, Catalan Audiovisual Council - CAC και τα ιδρύματα-εταίροι ήταν τα εξής: Universitat Pompeu Fabra (Καταλονία), Portuguese Regulatory Authority for the Media (Πορτογαλία), Agency for Electronic Media (Κροατία), Council for Broadcasting and Retransmission (Σλοβακία), Dublin West Education Centre (Ιρλανδία), Εθνικό Κέντρο Οπτικοακουστικών Μέσων & Επικοινωνίας (Ελλάδα), και Conseil Supérieur de l'Audiovisuel - CSA (Γαλλία). Το εργαλείο EduMediaTest είναι διαθέσιμο σε δέκα διαφορετικές γλώσσες στη διεύθυνση www.edumediatest.eu

Σχεδόν εννέα χιλιάδες μαθητές χρησιμοποίησαν το EduMediaTest και στις επτά χώρες κατά τη διάρκεια της σχολικού έτους 2020-2021. Σύμφωνα με τη στατιστική ανάλυση των αποτελεσμάτων, εξακολουθεί να υπάρχει μεγάλη ανάγκη για τη βελτίωση των δεξιοτήτων Γραμματισμού στα Μέσα μεταξύ των νέων. Πιο συγκεκριμένα, το EduMediaTest consortium παρουσιάζει τα ακόλουθα συμπεράσματα και συστάσεις:

Σύσταση Νο 1: Οι μαθητές έχουν επαρκή ψηφιακό γραμματισμό όσον αφορά τις τεχνικές τους δεξιότητες (πρόσβαση σε περιεχόμενο, διαχείριση περιεχομένου, πλοήγηση στο διαδίκτυο). Αυτό υποδεικνύεται έντονα από τη διάσταση της Τεχνολογίας, τη διάσταση στην οποία οι μαθητές πέτυχαν την υψηλότερη βαθμολογία συνολικά. Το γεγονός αυτό υπογραμμίζει την αντίφαση των σχολείων που υποβιβάζουν τον Γραμματισμό στα Μέσα σε μια απλή ψηφιακή δεξιότητα (ουσιαστικά την εργαλειακή του διάστασή). Με άλλα λόγια, τα σχολεία τείνουν να προσφέρουν το μεγαλύτερο μέρος εκπαίδευσης στα Μέσα στη μόνη διάσταση στην οποία οι μαθητές τους είναι ήδη καταρτισμένοι. Είναι επομένως, ζωτικής σημασίας να συνεχιστεί η βελτίωση των ψηφιακών δεξιοτήτων των μαθητών μέσω εκπαιδευτικών προγραμμάτων που επικεντρώνονται στον ψηφιακό μετασχηματισμό, καθώς αυτός είναι απαραίτητος για τα μοντέλα μικτής μάθησης, όπως η αντεστραμμένη τάξη και η εξ αποστάσεως εκπαίδευση.

Σύσταση Νο 2: Η διάσταση Αισθητική ήταν η δεύτερη σε βαθμολογία. Στόχος της είναι να αξιολογήσει την ικανότητα των μαθητών να συσχετίζουν τις παραγωγές των Μέσων Ενημέρωσης με άλλα καλλιτεχνικά έργα και να εντοπίσουν τις αμοιβαίες επιρροές. Χρησιμοποιείται επίσης για την αξιολόγηση της ευαισθητοποίησής τους σε ζητήματα αισθητικής και καλλιτεχνικής δημιουργίας. Είναι ζωτικής σημασίας για τα μαθήματα αισθητικής (η σημασία του σχεδίου, η σημασία της μουσικής, των χρωμάτων, κ.λπ.) να συνεχιστούν και να ενισχυθούν για τους μαθητές όλων των ηλικιών, με περισσότερες εθνικές και διαπολιτισμικές αναφορές.

Σύσταση Νο 3: Η διάσταση της Ιδεολογίας ήρθε τρίτη όσον αφορά τη βαθμολογία των μαθητών. Οι ερωτήσεις Ιδεολογίας διερευνούν τον τρόπο με τον οποίο οι αναπαραστάσεις των Μέσων δομούν την αντίληψη των μαθητών για την πραγματικότητα, δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή στη δύναμη της οπτικής επικοινωνίας. Αυτή η διάσταση περιλαμβάνει ερωτήσεις σχετικά με τη διάκριση της αλήθειας από τις ψευδείς πληροφορίες και διερευνά επίσης την παραπληροφόρηση. Επομένως, είναι σημαντικό να ενισχυθεί το σχολικό πρόγραμμα σπουδών με περισσότερα θέματα που σχετίζονται με την ιδεολογική αντίληψη του τρόπου λειτουργίας των Μέσων και του αντίκτυπου που ασκούν στο κοινό (με έμφαση στις ψευδείς ειδήσεις).

Σύσταση Νο 4: Ως πιο απαιτητικές διαστάσεις αναδείχθηκαν οι υπόλοιπες τρεις: Παραγωγή και Διάδοση, Πρόσληψη και Γλώσσα. Οι ερωτήσεις για την Παραγωγή και τη Διάδοση επικεντρώνονται στη διερεύνηση της ικανότητας διαμοιρασμού και διάδοσης πληροφοριών μέσω των παραδοσιακών μέσων ενημέρωσης και των κοινωνικών δικτύων, βελτιώνοντας την ορατότητα των μηνυμάτων, σε αλληλεπίδραση με τις διαρκώς αυξανόμενες σε μέγεθος κοινότητες. Η Πρόσληψη αφορούσε στην αξιολόγηση των γνώσεων των μαθητών σχετικά με την έννοια και τη μελέτη του κοινού, τους στόχους και τους περιορισμούς, καθώς και στην ανάδειξη της σημασίας της κατανόησης των νοητικών διεργασιών που ενεργοποιούνται όταν προσλαμβάνεται ένα μήνυμα, ιδίως στη συναισθηματική σφαίρα. Η διάσταση της Γλώσσας αξιολόγησε την ικανότητα των μαθητών να τροποποιούν τα υπάρχοντα προϊόντα, δίνοντάς τους νέο νόημα και αξίες, καθώς και την κατάκτηση των εκφραστικών τους κωδίκων. Οι χαμηλές βαθμολογίες για τις τρεις αυτές διαστάσεις υποδηλώνουν ότι οι μαθητές δεν είναι εξοικειωμένοι με τον τρόπο που λειτουργούν τα Μέσα και οι πλατφόρμες περιεχομένου, με τον τρόπο με τον οποίο παράγονται τα μηνύματα σύμφωνα με ορισμένους κανόνες, και με το γεγονός ότι ο καθορισμός της [ειδησεογραφικής] ατζέντας σχετίζεται με συμφέροντα και προσπάθειες ελέγχου της κοινής γνώμης. Αυτές οι γνωστικές ικανότητες θα πρέπει επομένως να ενισχυθούν για να βοηθήσουν τους μαθητές να γίνουν καλύτεροι ερευνητές και αναλυτές των μηνυμάτων και της παραγωγής των Μέσων. Δεδομένου ότι οι χαμηλότερες βαθμολογίες εμφανίστηκαν στη διάσταση Παραγωγή και Διάδοση, συνιστάται επίσης να σχεδιαστούν πρόσθετα προγράμματα και να διατεθούν κονδύλια για την ενθάρρυνση των σχολείων να δημιουργήσουν μιντιακό περιεχόμενο, καθώς και για την ενίσχυση

της συνεργασίας μεταξύ των σχολείων και των Μέσων, ώστε τα παιδιά να αποκτήσουν μια πιο άμεση εικόνα της παραγωγής και να βελτιώσουν τις δεξιότητες και την κατανόηση του περιεχομένου και του τρόπου λειτουργίας των διαφόρων Μέσων Ενημέρωσης.

Σύσταση Νο 5: Η μελέτη αποκάλυψε μια συσχέτιση μεταξύ της βαθμολογίας, της ηλικίας των μαθητών και του χρόνου που αφιέρωσαν για τη διεξαγωγή του τεστ. Όσο μεγαλύτερη ήταν η ηλικία των μαθητών, τόσο καλύτερη ήταν η βαθμολογία (δηλ. όσοι ήταν ηλικίας 15-17 ετών). Αυτό υποδηλώνει ότι απαιτούνται περισσότερα μαθήματα σχετικά με τα Μέσα Ενημέρωσης για τους νεότερους μαθητές. Όσον αφορά τον χρόνο που αφιερώνουν στα Μέσα, οι μεγαλύτεροι μαθητές τείνουν να περνούν περισσότερο χρόνο συνδεδεμένοι στο διαδίκτυο και όσο περισσότερο χρόνο αφιέρωνε ένας μαθητής για να απαντήσει στο τεστ, τόσο καλύτερη βαθμολογία έπαιρνε. Επομένως, συνιστάται να εξασφαλιστεί αρκετός χρόνος για την επεξήγηση και τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου (1 ώρα και περισσότερο αν είναι δυνατό), ιδίως για διαγνωστικά εργαλεία όπως το EduMediaTest, τα οποία βασίζονται στην εμπειρία και τις γνώσεις του ίδιου του συμμετέχοντα. Οι μαθητές ήταν πρόθυμοι να συμπληρώσουν το ερωτηματολόγιο και να διερευνήσουν τις διαστάσεις, αλλά φαίνεται πως δεν είχαν αρκετό χρόνο.

Σύσταση Νο 6: Η έρευνα αποδείχθηκε χρήσιμη στην αξιολόγηση του Γραμματισμού στα Μέσα και επίσης στην ευαισθητοποίηση για την ανάγκη ανάπτυξής του και, ως εκ τούτου, για την εργασία πάνω στην εκπαίδευση στα Μέσα στην τάξη. Κατά συνέπεια, θα ήταν χρήσιμο να δοθεί στους μαθητές το ίδιο ερωτηματολόγιο ξανά σε μεταγενέστερο στάδιο ή να τους δοθούν και άλλες παρόμοιες αξιολογήσεις.

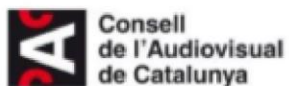
Σύσταση Νο 7: Όσον αφορά την πρόσβαση στο ερωτηματολόγιο, η μελέτη έδειξε ότι το 72,9% είχε πρόσβαση μέσω Η/Υ και το 27,1% μέσω τάμπλετ/ smartphone, εκτός από μία χώρα, όπου η αναλογία αυτή ήταν σχεδόν 50:50. Τα σχολεία που συμμετείχαν ήταν δημόσια και ιδιωτικά ιδρύματα από αστικές και αγροτικές κοινότητες. Αυτό δείχνει ότι τα σχολεία διαθέτουν τον απαραίτητο τεχνικό εξοπλισμό για διαδραστική εκπαίδευση. Ωστόσο, χρειάζεται βελτίωση, ιδίως σε χώρες όπου έχουν εντοπιστεί προβλήματα σχετικά με την έλλειψη εξοπλισμού πληροφορικής και συνδέσεων διαδικτύου.

Σύσταση Νο 8: Η μελέτη έδειξε ότι τα σχολεία τείνουν να ανταποκρίνονται στην ανάγκη για καινοτομία που προκύπτει από την τεχνολογική εξέλιξη, αλλά όχι στις ανάγκες που σχετίζονται με τις νευρολογικές αντιδράσεις, όσον αφορά τον τρόπο λειτουργίας του εγκεφάλου κατά την αλληλεπίδραση με την τεχνολογία. Αυτό είναι μία νέα, αλλά ανεπίλυτη ακόμη πρόκληση για τον Γραμματισμό στα Μέσα που πρέπει να ληφθεί σοβαρά υπόψη, μέσα από ψυχομετρικές μελέτες.

Σύσταση Νο 9: Τα αποτελέσματα του EduMediaTest δείχνουν συσχέτιση μεταξύ του βαθμού Παιδείας στα Μέσα των μαθητών και του μορφωτικού επιπέδου των μητέρων τους. Κατά συνέπεια, θα πρέπει να ενθαρρύνεται η δια βίου μάθηση για την Παιδεία στα Μέσα, παρέχοντας στους ανθρώπους όλων των ηλικιών ευκαιρίες για την απόκτηση των δεξιοτήτων που απαιτούνται για την κατανόηση και την εργασία στο εξαιρετικά πολύπλοκο επικοινωνιακό τοπίο των Μέσων. Συνεπώς, είναι σημαντικό τα σχολεία να παρέχουν στους γονείς κατάρτιση και συμβουλές σχετικά με τα θέματα αυτά και να συνεργάζονται μαζί τους. Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι, εφόσον αυτή η τάση παραμείνει ως έχει, θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στην οπτική του φύλου στα σχολεία, έτσι ώστε τα κορίτσια να μπορούν να συμβάλουν στην αντιστροφή των ανισοτήτων όταν γίνουν οι ίδιες μητέρες.

Το εργαλείο EduMediaTest είναι διαθέσιμο σε δέκα διαφορετικές γλώσσες στη διεύθυνση www.edumediatest.eu.

EDU MEDIA test

Το έργο EduMediaTest χρηματοδοτείται μερικώς από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή